Lietas Nr. C30513315
Lietvedības Nr. C-2140-16/1

SPRIEDUMS
Latvijas Republikas vārdā
2016.gada 21.martā

Rīgas pilsētas Vidzemes priekšpilsētas tiesa
šādā sastāvā: tiesnese A.Moļņika
ar sekretāru A.Dēdeli, tulku O.Abiševu
piedaloties zvērinātām advokātēm S.Gorbenko un M.Kalniņai
izskatīja atklātā tiesas sēdē Rīgā, Abrenes ielā 3 civillietu /pers. A/ prasībā pret /pers. B/ par morālās kompensācijas piedziņu.

Aprakstošā daļa

/pers. A/ 2015.gada 4.jūnijā iesniedza tiesā prasību pret /pers. B/ par morālās kompensācijas piedziņu.

Prasībā norādīts, ka prasītājs un atbildētāja sastāvēja reģistrētā laulībā no 2005.gada 6.jūnija. Šajā laulībā 2008.gada 6.jūnijā piedzima dēls /vards/. Pušu laulība šķirta ar Rīgas pilsētas Vidzemes priekšpilsētas tiesas 2015.gada 5.janvāra spriedumu.

Ar Rīgas pilsētas Vidzemes priekšpilsētas tiesas 2014.gada 16.oktobra spriedumu tika atzīts, ka /pers. D/ nav cēlies no /pers. A/ un /pers. D/ dzimšanas reģistrā izdarītais tēva /pers. A/ ieraksts atzīst par spēkā neesošu no tā izdarīšanas brīža.

Ar minēto spriedumu konstatēts, ka prasītājs par to, ka viņš nav /pers. D/ bioloģiskais tēvs, uzzinājis tikai 2013.gada 30.augustā un prasītājs atzinis /pers. D/ par savu dēli maldības rezultātā, jo atbildētāja /pers. B/ bija noklusējusi, ka /pers. D/nav viņa bioloģiskais dēls.

Prasītājs uzskata, ka atbildētāja ar savu rīcību viņam nodarījusi morālo kaitējumu.

Pēc laulības reģistrēšanas prasītājam nekad nav bijusi par nojausma par to, ka atbildētāja viņu krāpa ar citu vīrieti, turklāt arī dēls, kuru viņš mīlēja un audzināja, izrādījās nevis viņa, bet gan kāda cita vīrieša dēls. Visi šie noteikumi ir atstājuši ļoti dziļu ietekmi uz prasītāju, viņš jūras nodots un apkrāpts. Līdz pat šim brīdim prasītājam ir grūti aptvert to, cik atbildētāja bijusi viltīga un nežēlīga, lai pati savu bērnu izmantotu savtīgos nolūkos.

Prasītājs iepriekš nav sastapies ar tādu nodevību no tuva cilvēka puses, ar kuru, kā domāja prasītājs viņš bija nodibinājis īstu ģimeni.

Šī nodevību prasītājam bijusi īpaši smaga, ievērojot, ka viņš dēlu ļoti mīlēja, taču pēc šīs informācija uzzināšanas nav spējīgs ar viņu kontaktēties.

Izrādījās, ka pilnīgi viss, kas tika veltīts ģimenei, izrādījies nepatiess un lieks, tā izrādījusies tikai laimīgas dzīves ilūzija.

Tiesas procesa laikā, kurā tika lemts paternitātes jautājums, atbildētāja apgalvoja, ka prasītājs savu fizioloģisko rakstura īpatnību dēļ laika posmā no 2005.gada līdz 2012.gadam nav varējis radīt bērnus, kaut gan šādiem apgalvojumiem netika iesniegti nekādi pierādījumi un prasītājam tiesa procesā svešiem cilvēkiem nācās taisnoties par to, ka ar viņa vīrišķīgajām īpašībām viss ir kārtībā. Visi šie apstākļi prasītājam bija ļoti pazemojoši.

Bērnu tiesību konvencijas 7.pants nosaka bērna tiesības zināt savu vecākus, šo normatīvu atbildētāj ir ignorējusi, maldinot gan prasītāju, gan pašas dēlu /vārds/ par viņa faktisko izcelsmi. Šāda maldināšana nav attaisnojama.

Prasītājs uzskata, ka šādā veidā atbildētāja viņam ir nodarījusi ievērojamu morālo kaitējumu, kura apmērs naudā nav nosakām. Taču atbildētājai jāatbild par savu rīcību, tāpēc prasītājs uzskata, ka konkrētajā situācijā taisnīgs morālā kaitējuma apmērs būtu 10 000 EUR.

Vērtējot morālā kaitējuma apmēru, būtu jāņem vērā arī tas, ka laika posmā no 2010.gada, kad puses jau faktiski nedzīvoja kopā, prasītājs regulāri skaitījis līdzekļus prasītājai viņas un dēla /vārds/ uzturam, ko viņš neapšaubāmi nebūtu darījis, ja būtu zinājis patiesību. Visā šajā laika periodā prasītājs pārskaitījis atbildētājai līdzekļus ģimenes vajadzībām 18350 CHF jeb aptuveni 15013 EUR un 14166 Ls jeb 20156,40EUR apmērā.

Faktiski arī prasība par laulības šķiršanu tika iesniegta tiesā tik vēlu, jo prasītājs iepriekš uzskatīja, ka laulība nav šķirama dēla interešu dēļ.

Prasība pamatota uz Civillikuma 1635.pantu un lūdz tiesu piedzīt no /pers. B/ par labu prasītājam morālo kompensāciju 10 000 EUR apmērā un visus tiesāšanās izdevumus.

2015.gada 25.augustā tiesā saņemta atbildētājas /pers. B/ paskaidrojumi par prasību, kuros norādīts, ka prasību neatzīst. Atbildētāja savos paskaidrojumos norāda, ka 2013.gada 19.septembrī prasītājs cēla prasību pret atbildētāju par bērna paternitātes pieņēmuma apstrīdēšanu, bet necēla prasību par laulības šķiršanu. Prasība ar Rīgas pilsētas Vidzemes priekšpilsētas tiesas 2014.gada 16.oktobra spriedumu apmierināta. Atbilstoši Civilprocesa likuma 93.panta normām, atbildētāja sniegusi paskaidrojumus tiesai par celto prasību, un paskaidrojumu būtība un izteiksme bija atbilstoša vispārpieņemtajām morāles normām un likuma prasībām. Tādejādi prasītāja apgalvojums prasības pieteikumā, ka uz tiesas aicinājuma sniegtie paskaidrojumi ir neatļauta darbība, ir tiesu maldinoši.

Tāpat prasības pieteikumu par laulības šķiršanu prasītājs iesniedza tiesā tikai 2014.gada 1.spetembrī, t.i., gadu pēc bērna paternitātes pieņēmuma apstrīdēšanas tiesas ceļā. Šajā prasības pieteikumā prasītājs norādījis atšķirīgu laiku, kad viņš it kā uzzinājis par to, ka /vārds/ nav viņa dēls. Prasības pieteikumā par paternitātes pieņēmuma apstrīdēšanu šis laiks ir norādīts 2013.gada augusts, savukārt prasībā par laulības šķiršanu 2012.gada jūnijs. Šis apstāklis norāda uz to, cik mazsvarīgi viņam ir bijuši tā laika notikumi.

Prasītājs prasība pieteikumā par laulības šķiršanu kā motīvu šķirt laulību nav norādījis atbildētājas neuzticību, bet gan to, ka laulāto attiecības ir pārtrauktas vairāk kā pirms trim gadiem.

Par neatļautu darbību nebūs atzīstama arī atbildētājas piekrišana šķirt laulību ar prasītāju. Tādejādi atbildētāja tikai izlietojusi savas Civilprocesa likumā noteiktās tiesības.

Prasītājam ir ļoti labi zināms, ka atbildētāja strādāja un pelnīja visu kopdzīves laiku. Tapāt prasītājam ir zināms, ka uz atbildētājas kontu pārskaitītā nauda daļēji tika izlietota arī viņa paša un viņa radinieku interesēs, apmaksājot dzīvojamās telpas īres līgumā noteiktos maksājumus. Norāda, ka prasītājs ir cēlis amorālu prasību, kuras hipotētiskās apmierināšanas gadījumā mazgadīgais /vārds/ varētu palikt bez eksistences līdzekļiem.

Prasītāja pārstāve zv.advokāte S.Gorbenko tiesas sēdē prasību uzturēja saskaņā ar iesniegto prasības pieteikumu.

Atbildētāja tiesas sēdē prasību neatzina saskaņā ar rakstveida paskaidrojumos norādītajiem iebildumiem, papildus norādot, ka prasītājs zināja, ka

dēls /vārds/ nav viņa bioloģiskais dēls, jo no laulības noslēgšanas brīža laulātajiem bija problēmas intīmajā dzīvē.

Motīvu daļa

Noklausoties prasītāja pārstāves un atbildētājas paskaidrojumus, pārbaudot rakstveida pierādījumus, tiesa atzīst, ka prasība ir apmierināma daļēji.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 1.pantu katrai fiziskajai personai ir tiesības uz savu aizskarto vai apstrīdēto civilo tiesību vai ar likumu aizsargāto interešu aizsardzību tiesā.

Prasītājs savu prasību pamato ar Civillikuma 1635.pantu un prasībā norāda, ka atbildētāja ar savu rīcību, slēpjot paternitātes faktu un maldinot prasītāju, ka /pers. D/ ir viņa bioloģiskais dēls un apstāklis, ka prasītājam tiesas procesa laikā par paternitātes apstrīdēšanu nācies taisnoties par vīrišķīgajām īpašībām, ir pamats morālā kaitējuma atlīdzinājumam.

Atbildētāja prasītāja prasību neatzina, norādot, ka prasītājs zināja, ka dēls /vārds/ nav viņa miesīgs dēls, jo laulātajiem bija problēmas intīmajā dzīvē.

Lietā noskaidrots, ka ar Rīgas pilsētas Vidzemes priekšpilsētas tiesas 2014.gada 16.oktobra spriedumu tika atzīts, ka /pers. D/ nav cēlies no /pers. A/ un /pers. D/ dzimšanas reģistrā izdarītais tēva /pers. A/ ieraksts atzīst par spēkā neesošu no tā izdarīšanas brīža. Spriedums stājies likumīgā spēkā

Ar minēto spriedumu konstatēts, ka prasītājs par to, ka viņš nav /pers. D/ bioloģiskais tēvs, uzzinājis 2013.gada 30.augustā.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 96.panta otro daļu, fakti, kas nodibināti ar likumīgā spēkā stājušos tiesas spriedumu vienā civillietā, nav no jauna jāpierāda, iztiesājot citas civillietas, kurās piedalās tās pašas puses.

Līdz ar to ar spēkā stājušos tiesas spriedumu ir konstaēts, ka prasītājs /pers. D/ par savu dēlu atzinis maldības rezultātā un par apstākļiem, kas izslēdz paternitāti, prasītājs uzzinājis 2013.gada 30.augustā, saņemot Valsts tiesu medicīnas ekspertīžu centra atbildi, kurā secināts, ka /pers. D/ nav prasītāja bioloģiskais dēls.

Līdz ar to tiesa konstatē, ka atbildētāja ar savu rīcību, maldinot prasītāju par bērna paternitāti, ir radījusi prasītāja morālu aizskārumu, kas rada tiesības prasītājam saņemt atlīdzinājumu.

Latvijas Republikas Satversmes 92.pantā trešajā teikumā noteikts, ka nepamatota tiesību aizskāruma gadījumā ikvienam ir tiesības uz atbilstīgu atlīdzinājumu.

Civillikuma 1635.pants noteic, ka katrs tiesību aizskārums, tas ir, katra pati par sevi neatļauta darbība, dod tam, kam tā kaitējusi, tiesību prasīt apmierinājumu no aizskārēja, ciktāl viņu par šo darbību var vainot.

Saskaņā ar Augstākās tiesas Senāta Civillietu departamenta 2011.gada 9.februāra spriedumā lietā Nr.SKC-56/2011 atzīto morālais kaitējums ir subjektīvs jēdziens, tās ir personas ciešanas, sāpes, pārdzīvojumi, ko nav iespējams tieši novērtēt. Pārciestā sekas nav iespējams aizstāt arī ar naudu, taču, sniedzot cietušajai personai atbilstīgu atlīdzinājumu naudas izteiksmē, ir iespējams sniegt viņai zināmu gandarījumu un, tādējādi, mazināt ciešanas un sāpes. Atlīdzības apmēru par morālo kaitējumu nosaka tiesa pēc sava ieskata, ņemot vērā morālā kaitējuma smagumu un sekas. Tomēr jāatzīst, ka nepastāv vienotas likmes atlīdzinājuma summas noteikšanai par morālo kaitējumu. Tādējādi atlīdzības apmērs nosakāms katrā konkrētā gadījumā pēc tiesas ieskata, vadoties no taisnības apziņas un vispārīgiem tiesību principiem, kā to paredz Civillikuma 5.pants.

Morālā kaitējuma nodarīšana dod tiesības cietušajam prasīt no aizskārēja mantisku atlīdzību par nodarīto morālo kaitējumu, kuras apmēru nosaka tiesa. Tiesas nolēmuma mērķis ir dot cietušajam taisnīgu apmierinājumu, vai nu atjaunot cietušā agrāko stāvokli, tas ir, dodot tam pilnīgu atlīdzību, vai arī kompensējot vai kā citādi nolīdzinot (izlabojot) morālo (nemantisko) kaitējumu. (*Sk. Sinaiskis V. Latvijas civiltiesību apskats. Rīga: Tiesiskās informācijas centrs, 1996, 147.lpp*.).

Prasītājs lūdzis piedzīt morālo kaitējumu 10 000 EUR apmērā, bet tā kā Latvijā nav vienotas tiesu prakses par morālā kaitējuma atlīdzības apmēra noteikšanas metodiku, arī likumos nav noteikti vienoti kritēriji, pēc kuriem ir nosakāms šīs atlīdzības apmērs, vadoties no taisnības apziņas, tiesa atzīst, ka prasītājam ir nosakāms tāds atlīdzinājums, kas dotu apmierinājumu cietušai personai un vienlaikus kalpotu kā līdzeklis pušu samierināšanai, kā arī sasniegtu prevencijas mērķi, kas ir būtiskas morālā kaitējuma atlīdzības funkcijas un būtiski nepasliktinātu atbildētājas mantisko stāvokli, ņemot vērā, ka atbildētājas apgādībā atrodas nepilngadīgs dēls un proti, morālā kaitējuma atlīdzinājums tiesas ieskatā nosakāms 1000 EUR apmērā.

Tā kā tiesas apmierināto prasījumu apmērs šajā lietā sastāda 1000 EUR, tiesa, ņemot vērā Civilprocesa likuma 41.panta pirmās daļas un 34.panta pirmās daļas 1.punkta a) apakšpunkta nosacījumus, atzīst, ka valsts nodevas apmērs, kas prasītāja labā piedzenams no atbildētājas, sastāda 150 EUR un ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi par prasības pieteikuma un pavēsu nosūtīšanu 4,70 EUR apmērā.

Bez tam saskaņā ar Civilprocesa likuma 44.panta pirmās daļas 1.punkta un ceturtās daļas nosacījumiem no atbildētājas prasītāja labā piedzenami izdevumi par ar lietas vešanu saistītajiem izdevumiem par advokāta sniegtajiem pakalpojumiem 150 EUR apmērā.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 204.[1] pantu atbildētājam nosakāms 10 dienu termiņš sprieduma labprātīgai izpildei, skaitot to no sprieduma spēkā stāšanās dienas.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Civilprocesa likuma 8.pantu, 97., 193., pantu, tiesa

nosprieda:

apmierināt daļēji /pers. A/ prasību pret /pers. B/ par morālās kompensācijas piedziņu un piedzīt no /pers. B/, personas kods /personas kods/ par labu /pers. A/, personas kods /personas kods/ morālā kaitējuma kompensāciju 1000 EUR apmērā, kā arī tiesāšanās izdevumus -valsts nodevu 150 EUR, ar lietas izskatīšanu saistītos izdevumus 4,70 EUR un ar lietas vešanu saistītos izdevumus par advokāta sniegtajiem pakalpojumiem 150 EUR apmērā, pavisam kopā 1304,70 EUR (viens tūkstotis trīs simti četri euro un 70 centi).

Noteikt atbildētājai sprieduma labprātīgas izpildes termiņu – 10 dienu laikā pēc sprieduma stāšanās likumīgā spēkā.

Spriedumu var pārsūdzēt Rīgas apgabaltiesā 20 dienu laikā no pilna sprieduma sastādīšanas dienas, iesniedzot apelācijas sūdzību Rīgas pilsētas Vidzemes priekšpilsētas tiesā.

Pilna sprieduma sastādīšanas diena noteikta 2016.gada 31.marts.

Tiesnese A.Moļņika